

MARIBORSKI VEČERNIK „JUTRA“

Cena 1 Din

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2485
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 18. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglaš po ceniku / Oglaš
sprejema tudi oglašni edelek „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekoval račun št. 11.400

Notranjepolitični razpleti

Sila jugoslovenske misli

ODMEVI POHORSKE DEKLARACIJE V NAŠI POLITIČNI JAVNOSTI. JUGOSLOVENSKA KONCEPCIJA JE JAMSTVO PAMETNEGA UREJEVANJA VSEH SPORNIH VPRAŠANJ. JUGOSLOVENSKI NACIONALIZEM SE ZAVEDA SVOJE MOČI IN STOPA ENERGIČNO NA PLAN. BODOČNOST PRIPADA AKCIJI JUGOSLOVENSKIH NACIONALISTOV. — ŽIVAHNE PRIPRAVE V BEOGRADU.

Odmevi v Beogradu

Komunike jugoslovenske nacionalne skupine je v vseh političnih krogih vzbudilo živahno zanimanje in v vrstah mnogobrojnih nacionalnih ljudi tudi v Srbiji živo odobravanje. Smatra se, da je pohorska deklaracija pričetek nove sveže akcije za zbiranje vseh iskrenih jugoslovenskih elementov v državi brez ozira na njihovo politično dosedanje pripadnost in zlasti tudi ljudi, ki so stali do sedaj izven obstoječih političnih organizacij. Kakor se zatrjuje, se že vršijo priprave za sklicanje širše konference, ki naj bi se vršila v Beogradu v prvi polovici meseca septembra. Kakor so tukajšnji nacionalni krogi obveščeni, je bil na konferenci na Pohorju izvoljen poseben odbor, ki ima nalogo, stopiti v stik z vodilnimi krogi v drugih delih države.

Vzroki akcije jugoslovenskega nacionalizma

Ob nastopu sedanje vlade je sledilo najprej opazovanje. To je bila prva etapa. Potem so se pojavila znamenja, ki so kazala in dala slutiti, da se vrši usmerjevanje političnih sil v dobo pred 6. januar 1929. To je moralo polagoma pri iskrenih Jugoslovenih zbuditi vtis, da gre za obnavljanje nekega stanja, ki je nam vsem v pražalostnem spominu. Sledila je druga etapa: Zbiranje moči in političnih, ki nosijo v svoji duši neporušljivi zavest, da more biti edino pravilna tista pot, na katero je po tolikih bridkih izkušnjah stopil kralj Ujedinitelj. Ali je bila heroična in mučeniška žrtev našega velikega Gospodarja zaman postavljena na oltar naše ljubljene domovine?

Pohorska blagovest

Prinaša v naše notranjepolitično vrvenje novega, svežega zamaha. Ponosni moramo biti, da se je to veselo oznanilo pri pravljalo tukaj med nami v bližini severne meje, kjer se najjasneje in najživlje izgrajuje zavest o vrednosti tega, kar imamo in kar ni bilo tako lahko pridobljeno. Jugoslovenska blagovest se je razglasila na granitnih tleh našega Pohorja. V granitni trdnosti in čvrstosti naše pohorske zemlje je zasidrana granitna izklesanost, jasnost in neskršljivost pohorske blagovesti.

V programu jugoslovenskih nacionalistov

so zajeti vsi problemi naše notranje politike. Jugoslovenski nacionalizem poudarja vzvišeno misel narodnega in državnega edinstva. Ta načela niso pri jugoslovenskih nacionalistih na odpoved kakor je morda to kje drugje. Tudi ne prihajajo ta nedotakljiva in sveta načela prvokrat. Gre le za afirmacijo temeljnih načel notranje politike, ki so tako močna in silna, da so jih sedaj morale priznati celo skupine in struje, kjer se načelo o narodnem edinstvu ni smelo niti omenjati. Tudi spretna analitika ne more prikriti Canosse, ki so jo morali doživeti

ljudje, ki so doslej stali napram načelom narodnega edinstva precej skeptično in nenaklonjeno ob strani.

Načela, ki morajo zmagati

V programu jugoslovenskega nacionalizma se ne izključuje možnost dekoncentracije oblasti in decentralizacije uprave, marveč se ta načela izrazito poudarjajo. Slepomišenjem nekaterih drugih strujle ge tega vprašanja so s tem poudarkom temeljito spodnežena tla. Hrvatsko vprašanje je v duhu pohorske blagovesti treba rešiti, toda ne preko okvira jugoslovenske misli ter osnovnih načel narodnega in državnega edinstva. Ti in drugi številni poudarjeni principi krijejo v sebi toliko tehtne in globoke proniknjenosti

v žive potrebe naše zemlje in naroda ter edine izhodne možnosti iz današnjega stanja, da se bo moralo slejkoprej pokazati, da je edino načelom jugoslovenskega nacionalizma zajamčena končna zmagavna urejevanje naših notranje političnih prilik.

Možje, ki jim moramo zaupati

Na čelo tega močnega gibanja, ki prinaša v trenutno zmedenost in neurejenost načelno jasnost in brezkompromisnost, so se postavili preizkušeni politični voditelji in prvaki, ki so v našem političnem življenju izvojevali že marsikatero zmago. Sredi med njimi vidimo ministra dr. Kramerja, ki je vse svoje delovanje in sposobnosti posvetil zdravemu razvoju velike, močne in edinstvene Jugoslavije.

Tudi mladina

bo stopila na plan in se v čvrsto strnjelih vrstah priključila gibanju jugoslovenskega nacionalizma. Mladina ne more več mirno in s prekrizanimi rokami stati ob strani. Tisti, ki so menili, da jo lahko pritisnejo ob stran, se hudo motijo. Naša mladina stopa za voditelji jugoslovenskega nacionalizma. Pohorska blagovest je prišla kakor odrešenje. Ne sme več dolgo trajati, do postane v granitu naše zemlje zakoreninjena realnost.

Prečica socialna vprašanja

Padanje delavskih mezd narašča

Spomladi leta 1934. smo doživeli v gospodarskem in socialnem pogledu izredno važen preokret v razvoju delavskih mezd. Dočim je vsa prejšnja leta sledilo naraščanju zaposlenosti delavstva vedno tudi naraščanje delavskih mezd, so začele spomladi leta 1934. delavske mezde kljub naraščanju števila zaposlenih delavcev rapidno padati. Tako so znašala v mesecu marcu 1934 pri 3312 zavarovanih delavcih pri OUZD v Ljubljani povprečne dnevne zavarovane mezde 0.40 Din, ki so se do julija stopnjevale pri 4403 zavarovanih delavcih na 0.77 Din.

Padanje delavskih zaslužkov je bilo tako veliko, da so delavske organizacije izdelale več predlogov, oziroma osnutkov zakona o minimalnih mezdah. Če tega zakona danes še nimamo, bo več ali manj tudi vzrok tudi to, da se je padanje delavskih mezd koncem leta 1934. in v začetku leta 1935 precej zaustavilo. Tako je znašal letni diferencial povprečne dnevne zavarovalne mezde v septembru 1934 0.73 Din, v maju 1935 pa 0.22 Din!

Kot podlago za razne predloge oziroma osnutke o minimalnih mezdah je OUZD v Ljubljani uvedel v 31. decembru 1934 statistiko delavskih mezd ločeno za posamezne industrijske skupine in ločeno za mestno in podeželsko delavstvo. Po stanju dne 30. junija 1935 pa je zbral OUZD v Ljubljani podrobnejšo mezdno statistiko za vsak spol posebej, za vsako postavko posla nevarnostne tabele posebej itd. Zelo verjetno je, da bo mezdno vprašanje v najbližji bodočnosti zopet postalo aktualnejše, ker je padanje

delavskih mezd zadnje tri mesece zopet začelo naraščati.

Dočim je letni diferencial povprečne dnevne zavarovane mezde v maju 1935

znašal 0.22 Din, je znašal meseca julija že 0.38!

Kako je v 21.740 obratih.

Statistika OUZD se nanaša na 21.740 obratov z 73.900 delavci brez vajencev (z vajenci bi se zvišalo število oseb na 82.587). Na »mesta« odpade 9654 obratov z 35.179 delavci, na »deželo« pa 12.086 obratov z 38.721 delavci. V mestih imamo 18.384 moških in 16.795 ženskih, na deželi pa 26.563 moških in 12.158 ženskih delavcev. V mestih imamo skorej pariteto med spoloma, dočim na deželi odpadeta povprečno dva moška na eno žensko. Povprečna zavarovana meza znaša v mestu pri moških 30.76, pri ženskih 20.02 Din, na deželi pa pri moških 25.07, pri ženskah pa 17.46 Din.

Mezde v mestu in na deželi.

Diferenciacija mezd po spolu je v mestih večja nego na deželi. Razlika med povprečno dnevno zavarovalno mezdo moškega in ženskega člana znaša v mestih Din 10.74, na deželi pa samo Din 7.61. Mezde moških so povprečno za 50%ov višje od ženskih mezd. Moški delavec zasluži dnevno v mestu povprečno Din 5.69 več kakor pa na deželi; pri ženskah znaša ta razlika med mestom in deželo samo 2.56, to je pri-

bližno polovico manj. Od splošnega načela, da je mestno delavstvo povprečno boljše plačano kakor podeželsko, tvori izjemo nekaj industrij. Tako n. pr. ima kemična industrija v mestih 276 moških delavcev s povprečno dnevno zavarovalno mezdo Din 31.54, na deželi pa 1161 moških delavcev s povprečno dnevno zavarovalno mezdo Din 36.77. Skoraj isto razmerje je tudi v papirni industriji in v industriji kamenja.

Kako je v Mariboru.

Najvišjo zavarovano mezdo imajo moški v Ljubljani, in sicer Din 31.95 dnevno, najnižjo pa v Murski Soboti, namreč Din 19.50 dnevno, katera je za tretjino manjša. Najvišjo zavarovano mezdo imajo ženske v Trzinu, in sicer Din 24.71 dnevno, najnižjo pa v okolici Ptuj, namreč Din 12.39 dnevno, katera je za polovico manjša. V mestu Mariboru je 2564 obratov, ki zaposlujejo 6159 moških in 5384 ženskih ter znaša povprečna zavarovalna meza pri moških Din 29.99, pri ženskah pa 22.04. V mariborski okolici je 674 obratov, ki zaposlujejo 2053 moških in 471 ženskih in znaša povprečna zavarovalna meza pri moških Din 27.35, pri ženskah pa Din 15.55. V podatkih o obratih in zaposlitvi niso vračunani rudarji, železničarji, poljedelski delavci in deloma trgovski nametščenci, ki niso zavarovani pri OUZD. Zavarovana meza je za okrog 20% manjša od faktičnih zaslužkov, deloma radi sistema lestvice mezdnih razredov, deloma radi nepravilnega prijavljanja faktičnih zaslužkov.

V katerih industrijah nazadujejo mezde.

Povprečna dnevna zavarovana meza moških in ženskih skupaj je v zadnjem tromesečju, to je od 31. marca do 30. junija 1935 narasla v mestih za 0.20 Din, na deželi pa padla za 0.01 Din. Radi seziže bi morale mezde narasti v mestih kakor na deželi, in sicer v znatnem obsegu, ker so sezijski delavci povprečno za kakih 50 odst. boljše plačani od ostalih delavcev. Majhen prirastek mezd v mestih in padec mezd na deželi pomenita, da delavske plače z ozirom na prejšnja leta še vedno padajo. Od 28 industrijskih skupin izkazuje napredovanje mezd v zadnjem tromesečju v mestu in na deželi obenem samo štiri industrije, in sicer kovinska industrija, pridelovanje lesa, gradnja železnic, cest itd. in občinski obrati. Slednje industrije pa izkazuje nazadovanje mezd v mestu in na deželi obenem, in sicer javni promet, zasebni promet, papirna industrija, grafična industrija in hišna služinčad. Vseh ostalih 18 industrijskih skupin pa kaže ravno obratno razvojno tendenco med mestom in deželo. Napredovanje mezd v mestih odgovarja nazadovanju mest na deželi in obratno. To je znak, da mezdno vprašanje pri nas ni urejeno niti v pogledu višine mezd, niti v pogledu bodočega razvoja delavskih zaslužkov.

Mali Staviski pred sodniki

Danes dopoldne ob 10.30 se je pričela pred mariborskim okrožnim sodiščem kazenska razprava proti 48letnemu bivšemu trgovcu Pavlu Cvenku, katerega je državno tožilstvo obtožilo zaradi goljufij, ki jih je izvršil v 14. primerih. — Kazenskem senatu je predsedoval okr. sodnik g. dr. Tombak, prisodnika pa sta bila okrožna sodnika gg. dr. Čemer in Kolšek, obtožbo je zastopal državni tožilec g. dr. Hojnik, obtoženca pa ex offi-

g. dr. Kupnik. Pri razpravi je Cvenk odločno zanikal vsako krivdo goljufije ter povdaril, da ni imel namena kogar oškodovati. Na posamezna vprašanja predsednika je odgovarjal Cvenk zelo arogantno ter se je sploh zelo drzno ponasjal. Po enournem razpravljanju je predsednik preložil razpravo za nedoločen čas, in sicer zaradi tega, ker je obtožen Cvenk izjavil, da v nekaterih točkah obtožnice ni bil zaslišan.

Okno v svet

Vesoljna zmešnjava

Italija prekinila odnose z Abesinijo? — Podrobnosti v atentatu na italijanskega konzula Falconija — Baje se je sam ranil

PARIZ, 23. avgusta. Havas doznava, da je italijansko poslanstvo v Adis Abebi izdalo službeni komunike, v katerem se naglašja, da se je konzul Falconi slučajno sam ranil, ki je pregledoval svojo puško.

BERLIN, 23. avgusta. Tukaj se širijo vesti, da je Italija prekinila diplomatske odnose z Abesinijo, in sicer zaradi atentata na italijanskega konzula.

ADDIS ABEBA, 23. avgusta. Havas poroča, da je bil italijanski konzul baron Falconi ranjen s streljo iz samokresa, ko je poteval po Abesiniji. Konzul je bil ranjen v bližini Debrmakosa, kjer se je nahajal na lovu. Strelja so ga zadeli v rame, vendar rane niso smrtonosne.

RIM, 23. avgusta. Ob priliki atentata na barona Falconija je Mussolini sklical sejo direktorija. Kakor se doznava je Mussolini že dobil vsa poročila, v enem pa se poroča, da je dal Mussolini poveljniku vseh italijanskih čet v vzhodni Afriki generalu De Bonu vse potrebne instrukcije.

ADDIS ABEBA, 23. avgusta. DNB poroča: Italijanski konzul baron Falconi je imel konzularno jurisdikcijo za oblast Gadjama. Že pred enim mesecem je poskušal priti iz Adis Abebe na službeno mesto, toda zaradi visokega vodnega stanja reke Nila se je zopet moral vrniti. V njegovi družbi so bili nekateri nameščenci italijanskega poslanstva, ki se mu bili dodeljeni kot spremljevalci. Eden od konzularnih slug je izjavil in trdil, da se je konzul sam ranil. V abesinjski prestolnici mislijo, da smatra Italija ta incident kot najtežji mednarodni slučaj.

LONDON, 23. avgusta. »News Chronicle« registrira vest o tem, da bo Anglija v slučaju italijansko-abesinske vojne zaprla Gibraltarsko ožino.

MADRID, 23. avgusta. V Španiji se širijo vesti, da namerava Anglija zapreti Gibraltarsko ožino.

V Španiji: premikanje čet

MADRID, 23. avgusta. DNB javlja: Ob priliki pokreta španskih čet je španski vojni minister izjavil novinarjem, da ni nobenega razloga za vznemirjenje. Minister je naglasil, da gre le za pokrete, ki so v zvezi z novim zakonom o ureditvi vojske.

GIBRALTAR, 23. avgusta. Iz Cadita je semkaj prispel 21. pešadjski polk, ki kampira blizu svetilnika na otoku Las Palmas. Danes pričakuje prihod nadaljnjih čet iz Seville in Malage.

V Albaniji punt

VODJE ALBANSKIH PUNTARJEV
VITIM

RIM, 23. avgusta. Iz Baria javljajo, da se tam izkrcali štirje albanski emigranti, ki so tja prispeli iz Albanije z neklo malo barko. Med njimi je tudi bivši albanski ministri,ski predsednik Kosta Klečeri.

V Rusiji mobilizacija

MOSKVA, 23. avgusta. Danes se je obvila naredba komisarija za vojsko Vorosilova, v kateri se poziva k zastopanju vojske obvezniki letnika 1913 in starejših letnikov, ki se morajo v 1. septembra do 1. oktobra javiti posameznim poveljnim.

Nemčija: zahteva kolonije

BERLIN, 23. avgusta. V današnji številki »Germanie« je objavljen velik članek o kolonialnem problemu. List zastopa mnenje, da se je v »saj« mirovni pogodbi napravila velika pogreška s tem, ker so se na eni strani Nemci odvezale kolonije, na drugi pa so jih Italija ničesar dobila v kolonialnem področju. Italija rabi danes kolonije in ji nikdo ne more tega odrekati. Italija je preobljubljena in njena industrija rabi nova tržišča. Ne sme se pa pri tem pozabiti, da je v

LONDON, 23. avgusta. Angleška admiraliteta izjavlja, da Anglija ne namerava zapreti Gibraltarske ožine.

PARIZ, 23. avgusta. Tukaj vlada za izredno sejo angleške vlade izredno veliko zanimanje. »L'Oeuvre« javlja iz Londona, da se bo seja angleške vlade vsekako zaključila z navdušeno manifestacijo v korist pakta Lige narodov. Naravno je, da bodo manifestacije zgubile mnogo na vrednosti, če se bo doznalo, da se morajo zaključiti smatrati za običajni volilni manevar. Pravzaprav ni enega angleškega ministra, ki bi bil prepričan, da so »voti Italij« mogoče kake sankcije, ne da bi se izzvala splošna vojna. Že samo zapiranje Sueškega prekopa bi rodilo strašne posledice. Sankcije so absurdo in neveljavne, če Anglija noče, da bi se zapletla v vojno z Italijo in tako izzvala splošno klanje. »Echo de Paris« piše, da bodo današnji ali jutrajšnji zaključki angleške vlade imeli historični značaj in je od njih odvisno, ali bo Evropa ostala brez posledic italijansko-abesinskega konflikta. Angleški ministri ne smejo pozabiti, da je Italija naglasila, da bo smatrala zapiranje Sueškega prekopa za casus belli. »Matin« zastopa mišljenje, da je od zaključev angleške vlade odvisna usoda Evrope.

LONDON, 23. avgusta. Neka velika londonska banka je odpovedala italijanskim bankam, podjetjem in ustanovam vse dosedanje redne kredite.

LONDON, 23. avgusta. Tukajšnji listi trdijo, da bo angleška vlada najkasneje do jutri ukinila prepoved izvoza orožja in municije v Abesinijo. Ta odlok se bo v Abesiniji sprejel vsekakor z velikim veseljem, ker je Negus pred nekaj dnevi izjavil, da mu je zadržanje Anglije v vprašanju izvoza orožja povsem nerazumljivo. Negus je nadalje izjavil, da je prepričan, da bo Abesinija izvoževala veliko zmagov nad Italijani, če bo Abesinija oskrbljena z dovoljno količino municije.

Evropi tudi veliki nemški narod, ki v tako rabi kolonije. List »Germanie« ne hitro spreminjati klavzule versajske pogodbe, v katerih je govora o kolonijah, da ne bi kolonijsko vprašanje izzvalo nove svetovne vojne.

Mariborska senzacija

Od mrtvih vstali

Veliko veselje po procesu

Množice so oblegale gostilno »Pr' Prleki«, kjer so se takoj po procesu okrepčali vsi trije oproščenci v objemu svojih najdražjih — Dobri ljudje so jih obdarovali z denarjem in obleko

V ospredju zanimanja je bil te dni senzacionalni proces Markucijev, ki se je končal z oprostitvijo vseh treh obsojenec Ivana in Jožefa Markucija ter Mihe Zemliča, ki so sedeli po nedolžnem skor deset let v temni ječi. Deset dolgih let življenja je zanje izgubljenih. Kdo jim bo povrnil stroške, kdo jim bo povrnil škodo, kdo jim bo povrnil teh deset let življenja? Znano je, da so bili vsi trije obsojeni na smrt na vešalih in da so bili pozneje pomiloščeni. Kdo naj opiše duševno trpljenje teh treh revežev? In tisti smrtni strah! V smrt na vešalih! Potem pa dosmrtna težka ječa! In vse po nedolžnem!

Po razglašeni obsodbi se je zbrala pred sodiščem ogromna množica ljudstva. Vsi trije oproščenci so bili takoj izpuščeni na svobodo in jih je njihov branitelj dr. Komavli odpeljal z avtomobilom, da bi se tako izognili radovedni množici. Živčno popolnoma uničenega Zemliča je branitelj najprej peljal k zdravniku g. dr. Majcenu, ki ga je zastoj pregledal in ugotovil, da ima popolnoma štrte živce. Muči ga tudi hud revmatizem, ki si ga je napasel v kaznilnici. Nato je odpeljal vse tri oproščence v gostilno »Pr' Prleki«, kjer jim je odvetnik dr. Lašič naročil kosilo in okrepčilo. V gostilni so se zbrali tudi vsi sorodniki in otroci Mihe Zemliča. Kmalu so zanje zvedeli ljudje in se pričeli v gručah zbirati pred gostilno. Vsak bi jih bil rad videl. Ljudem so se tako smilili, da so pričeli zanje zbirati denar. Prva med usmiljenimi srci sta bila odvetnik Lašič, ki je dal vsakemu sto dinarjev in gospa Kraljeva, ki jim je prinesla 60 dinarjev. Naravnost pretresljiv je bil pogled na nedolžne otroke, kako so krčevito objemali svojega očeta, o katerem so mislili, da so ga za vselej izgubili. Hčerka Micika je neprestano božala očetu roke in jih močila s svojimi otroškimi solzami. Joža Markuci je bil živahno razporežen in se je vsakemu nasmehnil. Ivan Markuci pa je šel po slovo k patru

v kaznilnico. Ko se je vrnil, je bil prav tako, kakor oba njegova sotrpina, deležen vsesplošnega pomilovanja. Tudi so dobri ljudje darovali oproščencem nekaj obleke. Vsi trije so veliki reveži: Nima doma, nimajo ničesar, čeprav so bili nekoč imoviti ljudje. Hudobni jeziki in pa sovraštvo jih je spravilo ob vse, tako, da so danes odvisni od usmiljenja svojih sorodnikov.

Ko so bili v gostilni »Pr' Prleki«, jih je obiskal tudi naš poročevalec. Zaradi prevelikega veselja mu sploh niso mogli odgovorjati na nekatera vprašanja. Le Joža Markuci je dejal, da je bilo najstrašnejše to, vedno študirati in misliti, zakaj smo po nedolžnem zaprti in pa tista strašna negotovost, ali bomo kedaj oproščeni. Še je pravica na svetu, je rekel Ivan Markuci, in tudi Miha Zemlič je potrdil njegovo izjavo. Ivan bo šel k svoji hčerki Rozini, poročeni Kraner. K njemu se bo morebiti preselila tudi njegova žena Ana, ki služi že nekaj let pri nekem posestniku pri Sv. Treh kraljih. Ubogega Zemliča bodo vzele pod streho z njegovimi nedolžnimi otroci njegove sestre. Zemličeva žena služi namreč v Franciji in se bo prav golovo vrnila k svojemu možu. Največji siromak je prav za prav Jože Markuci. On nima doma in ne žene. Sicer tokrat njegova žena Ivanka ni pričala zoper njega, vendar pa pravi, da k njej ne gre, ker mu je napravila v življenju preveliko krivico. Greha, ki ga je storila, ji ne bo mogel nikdar odpustiti.

Ko so čakali v gostilni na avto, s katerim so se skupno s sorodniki odpeljali proti domu, se je zbralo pred gostilno nad tisoč oseb. Vsak jih je hotel videti, prav vsakdo jih je pomiloval. Branitelj odvetnik dr. Komavli je našemu poročevalcu izjavil, da so prvo zadoščenje že dobili, toda priti mora še drugo in tretje. Kakor torej izgleda, proces še ne bo tako kmalu končan, ker se obetajo v kratkem nova senzacionalna odkritja.

Mariborski problemi

Bodočnost glavnega kolodvora v Mariboru

Potreba po renoviranju postajnega poslopja in zgraditvi otočnih peronov — Kaj je z obmejnimi kolodvorom

Ko je stekla skozi naše kraje bivša južna železnica, je nastal velik preobrat tudi v gospodarskem razvoju starega Maribora.

KONEC BOJA MED MARIBOROM IN PTUJEM.

Značilnega boja med Mariborom in Ptujem za napredek je bilo konec. Maribor je dobil z glavno železniško progo direktno zvezo z ostalimi centri, dočim je Ptuj ostal ob strani. Kako velikega gospodarskega pomena je bila za Maribor otvoritev železnice, pa nam najbolje kaže dejstvo, da šteje današnji Maribor približno 15krat toliko prebivalcev, kakor jih je imel pred železnicami. Ptuj je zrasel kvečjemu trikrat. Južna železnica je čez noč dvignila trgovino, s katero se je počel Maribor. Postal pa je obenem Maribor važno in prometno izhodišče vsega Dravskega polja in Slovenskih goric na sever in na zahod. Z železnicami je dobil Maribor dva kolodvora, glavnega in koroškega. Naglo se je pričelo preoblaševati vse njegovo življenje. Mimo za Maribor tipične industrije, so zrasle takrat na koroškem kolodvoru velike železniške delavnice in kurilnica. Prav ti novo nastali obrati so

kaj kmalu spremenili tudi zunanjo podobo mesta.

VAŽNOST OBEH KOLODVOROV.

Kakor takrat sta tudi še danes oba kolodvora važna činitelja v življenju našega mesta. Važen je zlasti glavni kolodvor, ki mu je že stara železniška uprava posvečala največjo pozornost. To nam potrjuje dejstvo, da je še danes postajno poslopje v Mariboru najboljše in da južno železnica ni v nobenem drugem kraju, niti v Ljubljani ne, zgradila tako dolgega perona. Znano pa je, da je nameravala zgraditi v Mariboru celo najmodernejši kolodvor s takozvanimi otočnimi peroni, kakor jih imajo Jesenice ali druge postaje okrog Dunaja. Na te perone nas danes spominja le še razporeditev železniških tirov in pa »rampa« na glavnem kolodvoru. Še leta 1908. je železniška uprava resno mislila na gradnjo takih peronov v Mariboru, toda svetovna vojna je prekrizala realizacijo načrtov in Maribor bo moral najbrže še dolgo čakati, preden bo dobil otočne perone in moderno zunanje lice.

PUNDA STOKA GLEDE NA OTOROV.

Ko so se takoj po vojni začrtale naši državi nove meje, je veliko pridobil na

svojem pomenu tudi mariborski glavni kolodvor. Obetalo se mu je marsikaj. — Število uradov se je čez noč povečalo. Na kolodvoru je dobila svoje prostore obmejna policija, carinski in finančni organi, tranzitno prometni uradi, železniška zastopstva, čakalnica za avstrijske potnike itd. Nastala je velika stiska za prostore. Izkoristili so vsako luknjo, pa četudi je bila za urad skrajno neprimeren. Toda prav malo se je od prevrata do danes spremenilo na našem kolodvoru. Pošta še vedno posluje v absolutno neprimernih prostorih, ki so podobni brlogu ne pa uradu. Mučen vtis dobi tujec, ko stopi pred fiste srednjeveške linije na kolodvorski pošti. Le železniška blagajna in čakalnica za avstrijske potnike, obmejna policija, prometno carinski in tranzitnoprometni uradi so se lani preselili v poslopje nove carinske pošte. Vse drugo je ostalo pri starem, vse je še tako, kakor pred 50 leti, čeprav povsod drugod podira in prodira moderni in praktični duh časa.

MARIBOR PA SE RAZVIJA IN RA

Promet na glavnem kolodvoru je vedno večji. Številke nam povedo, da pasira glavni kolodvor na leto več sto tisoč potnikov in da znaša njegov promet več milijon dinarjev. Z razvojem tujkega prometa pridobiva naše mesto na svojem ugledu in slovesu. Ali niso vselej in povsod najznačilnejši vtisi, ki jih dobi človek, ko se pripelje v mesto prav na kolodvoru? Taki vtisi ga spremljajo tudi pozneje, ko si ogleduje mesto in njegove zanimivosti. Če se pripelje tujec v naš Maribor, ne bo dobil na kolodvoru najslabših, pa tudi ne najboljših utisov. Že pred leti se je pričela tega zavedati mestna občina in je bilo takrat govora

o povečanju in moderniziranju našega glavnega kolodvora. To nujno potrebo pa občuti mestna občina mariborska še danes, ne občuti je pa železniška uprava in zato se zadeva z renoviranjem glavne ga kolodvora prav gotovo še leta ne bo ganila z mrtve točke. Kako vse drugačno bi bilo lice glavnega kolodvora, če bi dvignili postajno postopje vsaj za eno ali dve nadstropij? In če bi dobil celo otočne perone, da ne bi potniki ob slabem vremenu takoj iz vlaka stopili na dež in sneg, bi bil to prav gotovo napredek, ki ga je Maribor vreden. Z zgraditvijo otočnih peronov pa bi izginila tudi tista »rampa« pred postajnim poslopjem, ki daje okolici značaj podeželskega kolodvora. Ali ne bi napravila velika ravna ploskev pred postajnim poslopjem čisto drugačne utise?

OBMEJNI KOLODVOR NUJNA POTREBA.

Važno je nadalje vprašanje obmejnega kolodvora v Mariboru. Znano nam je, da je bilo že več zadevnih konferenc in sestankov, ki so se jih udeležili zastopniki naše in avstrijske železniške uprave. Rezultati pa so ostali na papirju in sploh niso znani. Govorili so, da so bile zahteve zastopnikov avstrijske železniške uprave baje prevelike in da so se pojavile tudi druge težkoče. Ko pa so lastni postavili ob progah od državne meje do Maribora avstrijske prometne signale, je bil Maribor prepričan, da bo dobil tudi obmejni kolodvor. Spravljati vprašanje obmejnega kolodvora v Mariboru z nacionalnim momentom je velika ozko srčnost. Peščica avstrijskih železničarjev pač v tem pogledu ne sme ničesar pomeniti. Maribor mora biti danes že nacionalno zrel! Obmejni kolodvor bi bil za Maribor nedvomno nova velika prihodnost, zlasti v sedanji dobi razvijajočega se tujkega prometa. Zato pa je dolžnost vseh merodajnih činiteljev, da posveti tudi temu vprašanju vso pozornost. Tudi nacionalna bodočnost našega mesta je v napredku in v pridobitvah mesta in njegovega življa.

GRAJSKI KINO. Danes zadnji dan **Ljubavne pustolovine Benvenuta Cellinija** Krasen film o največjem šarlatanu prejšnjega stoletja. Pripravlja se »REVOLTA V ZOO«, vefilm v nemškem jeziku.

Vozne olajšave

Sejmi: Zagreb, 31. avgusta do 9. septembra, jesenski sejem, polovična vožnja od 26. VIII. do 14. IX. Ljubljana, 5. do 16. septembra, jesenski sejem, polovična vožnja v času od 31. VIII. do 21. IX. Leipzig, 25. do 29. avgusta, jesenski sejem, 25% znižana vožnja na avstrijskih in čeških železnicah ter 60% na nemških na podlagi sejmske legitimacije a Din 100.—. Praha, 30. avgusta do 8. septembra, sejem, 25% popusta na avstrijskih železnicah in 50% na čeških na podlagi legitimacije a Din 45. Wien, 1. do 8. septembra, jesenski sejem, 33 1/3% znižana vožnja, vizuma prost vstop v Avstrijo na podlagi legitimacije a Din 50. Graz, 14.—22. septembra, sejem, 33 1/3% znižana vožnja in vizuma prost vstop v Avstrijo na podlagi legitimacije a Din 22.50.— Vse nadaljnje informacije, nabava vozovnic po znižanih cenah, preskrba viz, nakup valut po najugodnejših dnevnih tečajih, preskrba registriranih mark pri »Putniku« Maribor, Aleksandrova c. 35, tel. 21-22 in »Putnik« Celje, Aleksandrov trg, tel. 119.

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA.

13. dan žrebanja 5. razreda, XXX. kola, dne 22. avgusta, so bili izžrebani sledeči dobitki:

Din 10.000	2439	33887	40008	49349	63723
73656	80634	87282	90805		
Din 8000	168	14128	24816	26218	34668
35125	36971	42631	42698	43361	59758
65291	69765	74931	81979	87254	98079
Din 6000	17223	17593	30993	32765	36643
36755	44185	47789	49840	51467	51639
53449	78204	81815	89993		
Din 5000	11398	12150	18383	21927	31947
35049	35592	38893	43148	53969	54699
63066	64244	66999	68203	70736	72305
78521	81249	84691	92328	99568	
Din 3000	3320	4707	22727	34488	41537
45834	48915	53273	54738	58404	63436
64427	69162	71205	72827	74666	97815
Din 2000	12175	12468	15697	36036	43156
45042	51737	57151	62567	63591	66935
69960	85528	86321	92361	92367	94678
98391					

BANČNA POSLOVALNICA BEZJAK.
Maribor, Gosposka ulica 25.

Mariborske novice

Samomorilec brez glave in vratu

Z dinamično patrono si je končal življenje — Drobci lobanje in možganov 30 metrov daleč

Včeraj popoldne se je po vsem Pobrežju in tudi v Mariboru raznesla vest, da si je na Magdalenskem pokopališču končal življenje neki starejši mož, katerega so našli ljudje brez glave. O tragičnem dogodku smo doznali naslednje: Nekaj minut pred 15. uro so slišali ljudje, ki so se nahajali na pokopališču silno detonacijo. Odmevi detonacije so prihajali sicer iz smeri vzhodno od Magdalenskega pokopališča. Takoj so hiteli tja ter našli nekoliko metrov od vogla Aleksandrove ceste in Šolske ulice možkega, ki je slonel ob leseni ograji brez glave in vratu. Takoj je bilo vsem jasno, da gre za samomor. Najbrže si je mož z dinamično patrono, ki jo je dal v usta, končal življenje. Eksplozija je bila tako močna, da niso mogli najti lobanje, le po leseni steni in travi so se videli krvavi sledovi. Po podrobnem preiskavanju so našli koščke možganov na neki jablani. Takoj so ljudje obvestili orožnike, ki so

pri preiskovanju mrtveca našli listek. Na listku je bilo sporočilo, da se piše Ivan Juhart, doma iz Selnice ob Dravi in da je delavec pri elektrarni na Fali. Poizvedovanja pri omenjeni elektrarni so ugotovila, da je bil Juhart, ki je star 53 let, nad 20 let kot delavec uslužben pri elektrarni na Fali. Že dalj časa je bolehal na neki bolezen, ki je nastala najbrže zaradi infekcije, in sicer je imel na glavi rane, ki so se mu pred dnevi zopet odpirale, tako da je vsem zatrjeval, da ima raka. Včeraj je zaprosil od vodstva podjetja bolniški listek, da bi obiskal zdravnika. Kakor so ugotovili je bil danes dopoldne pri zdravniku, ki ga je napotil v bolnišnico. To je najbrže na njegovo tako vplivalo, da je sklenil končati svoje življenje. Usrečnega moža, ki zapuščal ženo v mrtvašnico na magdalensko spravili v mrtvašnico na magdalenskem pokopališču

Kinin ... 29-letna v Spesovem selo stanujoča tkalka K. K. je zavžila preveč kinina, kakor je bilo potrebno in se je strunila. Zdravi se v bolnišnici.

Planinci, ki so slikali blagoslovitev »Planinskega doma« pri Sv. Treh kraljih, naj pošljejo po eno sliko z naslovom na podružnico SPD Slovenska Bistrica.

Krava ga je skoraj ubila. Včeraj zjutraj se je pripetila 7letnemu pastirčku J. Bračku iz Pivol pri Hočah zelo nenavadna nesreča. Pastirček je na travniku posel kravo. Dečko je imel kravo privezano na vrvi, kisi jo je omotal okoli roke, kar pa je postalo zanj usodno. Kravica se je nenadoma splašila in podrla malega pastirčka na tla. Žival je nato vlekla več metrov za seboj in je sreča, da se je vrv utrgala, ker bi si bil pastirček razbil glavo. Pri vlačanju po tleh je utrpel zlomljenje desne roke, na kateri je bila vrv. Ubogi pastirček se zdravi v mariborski bolnišnici.

Zastrupljenje. Včeraj opoldne je v samomorilnem namenu izpil 48letni delavec Adolf Hlebše s Pobrežja večjo količino solne kisline. Strup je pričel takoj delovati in so morali naši reševalci obupanca takoj prepeljati v tukajšnjo bolnišnico.

Pri zaprtju in motnjah v prebavi vzeti zjutraj na prazen želodec čašo prirodnih Franc-Jožefove grenčice. Registrirano od ministrstva za soc. politiko in nar. zdravje S. br. 15.485 od 25. V. 1935.

Mornarska sekcija Jadranske straže v Mariboru vabi svoje člane na sestanek, ki se vrši dne 24. tm. ob 20. uri v restavraciji »Novi svet«. Udeležba obvezna. Vabljeni so tudi vsi ostali g. mornariški oficirji, podoficirji in mornarji, ki se niso včlanjeni. Na sestanku se bodo obravnavale zelo važne stanovske zadeve.

Drž. trgovska akademija v Mariboru — pričetek šolskega leta. Popravni, dopolnilni, privatni in završni izpiti se prično 26. avgusta ob 8. uri po razporedu, ki je objavljen na deski v veži šol. poslopja. Vpisovanje za novo šolsko leto bo 2. in 3. septembra od 8. do 12. ure. — Prijave za I. razred sprejema ravnateljstvo do 30. avgusta. Dne 1. sept. bo objavljeno na uradni deski, kdo je sprejet ali ne v I. razred. Nesprejeti dobe dokumente nazaj pri šol. slugi, sprejeti pa se vpišejo 2. in 3. sept. Z rednim poukom se prične dne 5. septembra ob 8. uri.

Terenske novice

Zvezna Strelska družina na Tezmem. V nedeljo redna ostra strelska vaja Udeležba dolžnost.

Kolo si je izposodil. Ko se je mudil električar R. pri brivcu D. v Maistrovi ulici, si je neznan ljubitelj tujih koles izposodil njegovo kolo in se odpeljal neznanokam. Šele pozno v noč se je spomnil, da mora vrniti kolo in je isto pustil precej pokvarjeno na cesti pred gostilno Barič, kjer se je kolesa usmilil gostilničar in ga vrnil lastniku.

Sportna gibanje

Lahkoatletski dvoboj Anglija — Jugoslavija 7:1

V Zagrebu se je vršil pred 3000 gledalci lahkoatletski dvoboj med reprezentancama Anglije in Jugoslavije, ki se je končal z zmago Anglije v razmerju 7:1. V naši reprezentanci, ki je bila boljša kakor pove rezultat, je tudi nastopil Mariborčan Hofer (Rapid), ki se je v teku na 800 m plasiral na tretje mesto. V posameznih disciplinah so se dosegli naslednji najboljši rezultati: Tek na 400 m: Ivanovič (J) 55.3; 2. Small (A) 57.2. Tek 100 m: 1. Holmes (A) 11 sek.; 2. Duncan (A) 11.2; 3. Bauer (J) 11.3. Tek 800 m: 1. Stothard (A) 1:58.8; 2. Nikhazi (J) 2:01; 3. Hofer (J) 3:03.4. Skok v daljavo: 1. Duncan (A) 689 cm; 2. Novakovič (J) 658. Tek 400 m: 1. Blake (A) 52 sek.; 2. dr. Jamnicky (J) 53. Tek 200 m: 1. Holmes (A) 22.6; 2. Bauer 23.5. Tek 1500 m: 1. Lovelock (A) 4:07.6; 2. Ward (A) 4:13.6; 3. Goršek (J) 4:18.6. Stafeta 4x100 m: 1. Anglija 44.2 sek.; 2. Jugoslavija 44.6. Izven dvoboja so bila tekmovanja v metanju kopja in krogla, in sicer je Miloš (J) vrgel kopje 54.88 m, Kovačič pa kroglo 14.01 m.

Tekmovanje za državno nogometno prvenstvo se bo nadaljevalo v nedeljo 25. t. m., in sicer se bosta srečala v Zagrebu Concordia in Jugoslavija, v Beogradu Gradjanski BASK in v Sarajevu BSK Slavija.

Tour de Roumanie. Včeraj je odpotovala v Rumunijo jugoslovenska kolesarska reprezentanca, ki bo sodelovala pri velikih mednarodnih kolesarskih etapnih dirkah okrog Romunije. Naša reprezentanca je sestavljena iz 6 kolesarjev-dirkačev, in sicer so v reprezentanci Bruno Faninger, Stjepan Grgac, Rudolf Fiket, Stjepan Ljubič, Drago Davidovič (vsi Zagreb) ter Franc Abulnar (Ljubljana).

Jugoslovenski plavalci v Trstu. V Trstu se je vršil med splitskim Jadranom in Triestino plavalni miting, ki se je končal z zmago domačinov v razmerju 99:69 točk.

Jugoslavija:Češkoslovaška. Nogometna reprezentančna tekma bo 6. septembra v Beogradu.

Mursko-soboški sport. Preteklo nedeljo je gostoval v Murski Soboti SK Gradjanski iz Čakovca, ki je odigral proti SK Muri prijateljsko tekmo. Tekma se je končala s 4:1 (2:1) v korist Mure. V nedeljo 25. t. m. bo prvo moštvo ISSK Maribora v Murski Soboti odigralo prijateljsko tekmo proti SK Muri.

Olimpijada visokošolcev, ki se je vršila v Budimpešti, je končana. Končno stanje točk je sledeče: 1. Madjarska 481, 2. Nemčija 465, 3. Anglija 146, 4. Češkoslovaška 102, 5. Francija 101, 6. Japonska 88. Jugoslavija pri tem tekmovanju ni nastopila.

Razne vesti

Takse na lepake. Finančno ministrstvo je izdalo pojasnilo o plačevanju taksa za male lepake (plakate), ki se nabijajo na javnih prostorih. V smislu tega pojasnila se mali trgovski lepaki, nabiti na mestu, kjer je bila trgovina in ki javljajo preselitev trgovine, ne smatrajo kot plakati materialne koristi v ožjem pomenu in ne plačujejo takse t. 1 tarife št. 8 iz takse tarife v znesku enega dinarja. Ta točka zadeva male napisane objave, ki se lepijo na okna, zidove, vrata ali drugam in imajo začasen pomen. Te objave plačujejo torej en dinar. Po točki 2, št. 8 takse tarife se plačuje za napisne ali naslikane objave, obešene ali izdelane na vidnih mestih in trajnega pomena enkratna taksa 60 do 500 dinarjev.

Vreme. Temperatura 18.0, barometer 741.6, reduciran na ničlo 739.4, maksimalna temp. 22.5, minimalna 13.0, vlaga 88.

Med brezposelnimi.

»Ti torej spiš pod tem drevesom? Saj si mi pravil, da imaš zmiraj moderno in komfortno stanovanje.«

»Seveda ga imam, kakor vidiš: vodá — plu.«

MARIJ SKALAN

ROMAN

Sida Silanova

Smrt Adolfa Rogana, ki ga je zadela kap zaradi razburjenja spricho Ervinovega sklepa poročiti se z njo, ji je s soodgovornostjo, ki jo je čutila, vrgla okoli vratu novo zanko in povlekla v tisto stran, proti kateri jo je tako nepričakovano vrglo zlohotna igra usode. In ko se je Danilo odpeljal v Roganovem avtomobilu, je razločno čutila, da izginja v zasneženi dan prv. dejanje njene življenjske igre. Instinktivno je iztegnila roke proti oknu, ko da bi hotela seči tja do tistega izginjajočega dejanja in ga zadržati. Toda kdo naj zadrži dogodke, ki so le pojmi našega dojemajočega razuma, samo to in nič drugega?

S smrtjo Adolfa Rogana je vstajala pred njo dokončna nova pot. Čutila je, da bi morala oditi doli in biti v tisti težki uri opora Ervinu, a vendarle ni mogla. Opornica? Sama je tako potrebovala opore, da se je brez nje rušila. Kako naj tolaži njega, ko še sama sebe ne more? Kako naj mu vlije v dušo vere, ki je sama nima in je njeno življenje brez nje tako strahotno prazno...

Na telefonično obvestilo o očetovi smrti je pridrevel v Hrušnico Evgen Rogan in popoldne je prispel tudi že avto-furgon mariborskega Mestnega pogreb-

nega zavoda, da pokojnikovo truplo v Maribor. Delo v tovarni je počivalo, na upravnem poslopiju je vihrala velika črna zastava in oznanjala Jasniški dolini, da se za vedno poslavlja od nje mogočni vrinjenec in zapuščja z vseh vetrov nagrabljene milijone svojima dve ma sinovoma, Evgenu podjete v Mariboru, Ervinu v Hrušnici in Silanovino. Toda njeno plahutanje v ostrem januar-skem vetru ni vzbujalo žalosti ne med delavstvom ne med ostalim prebivalstvom. Nobena sožalna misel, nobena solza ni spremila Adolfa Rogana na njegovi poti iz Hrušnice v Maribor. Narobe, njegov zadnji odhod je bil vsem kakor oddih po nečem težkem, kar je pustilo in ne pritiska več na duše in telesa pohorskega ljudstva. Adolfa Rogana ni nihče ljubil. Milijoni denarja, ki so mu mogli dati vsega, česar si je želel, mu le enega: ljubezni in sočustvo-vanja niso mogli dati... Enako hladen je bil tudi na zunaj tako pompozni pogreb v Mariboru. Velike, celo- in pol-stranske osmrtnice, nekrologi, zvonjenje, petje pevcev, govorjenje govornikov, vse je bilo sama zunanja oblika brez globine, brez duše. In ko je težek kamen zaprl ponosno novo grobnico, je

življenje Adolfa Rogana izginilo, kakor da ga nikoli ne bi bilo. O njem je mrzlo govoril samo še napis na črnem mramorju...

Samo energija Ervina Rogana je bila zopet zlomljena. Enkrat samkrat se je pognala kvišku kakor voda iz na novo izvrtanega artezijskega vrelca, ob tistem prvem usodnem dvoboju z očetom, ki se je končal s tako nepričakovano smrtjo. Na njegovo rahlo, za ostri življenjski boj nesposobno dušo je legla kakor mora težka zavest krivde. Ta zavest ga je mučila podnevi in ponoči. Iz neznanih temnih globin se je režal proti njemu spačeni obraz vesti in zlobna usta so nenehoma ponavljala:

»Umoril si očeta. Morilec!«

Zaman se je otepal, zaman je ponavljal zdravnikove besede: »Tolaži naj vas zavest, da bi se bilo to zgodilo prej ali slej v vsakem primeru.«

»Morda bi se res bilo,« je šepetal spačeni obraz. »a kdo ve kdaj? Oče bi lahko še dolgo živel, da ga nisi udaril naravnost tja, kjer ga je najbolj zbolelo, v njegov gospodovinski nagon.«

»Čemu je bil tak? Zakaj je poznal le samega sebe? Zakaj mi je uničeval mlado življenje?«

»Čemu... Zakaj... Bil je tvoj oče. Kljub vsemu in spricho vsega.«

V tem jedkem, vztrajnem boju so mu še bolj opešale moške moči in da ni bilo v njem ljubezni do Side, ki je bila

gonilna sila vsega njegovega bistva, bi bil Ervin Rogan prav gotovo čisto omagal. Sida mu je bila sedaj edina zvezda rešnica. Razločno je čutil, da bi se brez nje ladja njegove usode razbila ob čer-reh na drobne kose. Vendar je bil preplah in preneroden, da bi se je oklenil kakor se oklene moški ženske, da v ob-jemu zagorita v mogočnem plamenu iz-živetja. Njegova ljubezen je bila samo svetloba brez toplote, brez vročine, za-to Side ni mogla vneti. Ob njej ni ču-tila sproščevanja, ampak mučno tesnob-nost, ki jo je bolela duševno in telesno. In dasi je dr. Frangeža sovražila, je vendar nehote ob vsaki najmanjši pri-ložnosti naskrivaj primerjala Ervina Ro-gana z njim. Rezultat je bil vedno isti: Danilo je moški, Ervin je lutka.

Zavest, da je s smrtjo starega Rogana Silanovina rešena, je ni osrečevala. Bili so trenotki, ko si je želela biti popotni-ca brez doma in bleska bogastva. Bila bi svobodna; sama bi si določala pot — kamorkoli in kakorkoli. Morda bi se čez gležnje pogrezala v blato, morda bi iz umazanih globin vsrkavala opoj življe-nja, a vsaj vsrkavala bi ga. Koliko jih živi tako! V neprestanem boju za jutriš-nji dan, v negotovosti večera ob jutru in jutra ob večeru. Milijone štejejo nji-hove čete in doma so povsod, na vseh petih celinah sveta, v velikih mestih in pozabljenih vaseh.

(Se bo nadaljevalo)

Debele in drabne po vsem svetu

Vprašanje življenja na mesecu

PO DOLGEM PREPRIČANJU, DA NA MESECU NI ŽIVIH BITIJ, SE OGLA-SAJO ZOPET NASPROTNE TRDITVE.

Vprašanje, ali so še kje drugje v vse-mirju živa bitja kakor na naši zemlji, zanima vedno človeštvo vseh narodov in časov, doslej se pa na to vprašanje ni dalo odgovoriti niti glede najbližjega našega sosedstva, našega večnega spremljevalca, meseca. Kolikokrat so si že astro-nomi in drugi zastavili vprašanje: Kakšni so na mesecu pogoji za življenje? Zaman so nešteto krat skušali ugotoviti potom spektralne analize atmosfere na mesečevi površini; ta prizadevanja so bila vedno zaman.

Zaradi pomanjkanja atmosfere je nebo nad površino meseca tudi podnevi popolnoma temno, ker modrina nebesnega svoda izvira le iz razpršitve svetlobnih žarkov po atmosferi. Ta svet brez zraka ne pozna milega prehoda iz mraza v vročino. Dan traja na mesecu 14 naših dni in vročina tega dne more narasti do 140 stopinj C. Čim pa pade na mesec noč, se ta strašna vročina umakne mrazu do 100 stopinj C pod ničlo. Ti čisto znanstveni rezultati nedvoumno dokazu-jejo, da o življenju v našem smislu na mesecu ne more biti govora, ker ni ne zraka ne vode in so spremembe tempe-rature prevelike. V tej brezžračni pokra-jini se tudi zvoki ne morejo širiti in prižgati se ne more nobena luč, ker ni kisika.

Stari raziskovalci so pa bili prepričani, da je mesec poseljen z živimi bitji. Tako je n. p. slavni zvezdoslovec Kepler odkritelj zakonov po katerih se gibljejo plan eti, napisal »Sen o meseceu«, v katerem opisuje tamkajšnja živa bitja. Po njegovem so to neka ogromna, ka-čam podobna bitja, pol kače, a pol ptice. Z iznajdbo teleskopa se je pa to miš-ljenje moralo takoj umakniti stvarni pre-soji. Pozneje so se pisale o živih bitjih na mesecu le pravljice, ki so bile brez vsake zveze z znanostjo. Dočim je Kep-ler videl v okroglih gorovjih meseca še ogromne zgradbe prebivalcev meseca, so pozneje spoznali, da so to naravna pusta gorovja. Leta 1248. je monakovski astronom prof. Gruidhuisen bil prepri-čan, da je opazil na južni polobli mese-ca trdnjavo in okoli nje ogromne zi-dove, torej celo mesto. Vse to pa je bi-la samo prevara, ki so jo ustvarjali ne-zadostni daljnogledi.

Pa tudi mnogo pozneje, še leta 1885.,

je trdil francoski astronom Trouvelot, da je v bližini kraterja Roeticusa odkril zelo dolg in visok zid, podoben znanemu

Prvi podmorski predor

GRADILI GA BODO JAPONCI MED JAPONSKO IN KOREJO.

Pred nekaj dnevi so v japonskem no-tranjam ministrstvu proučili načrte za gradnjo podmorskega predora med Ja-ponsko in Korejo in jih odobrili. To po-meni, da bodo to ogromno napravo pri-čeli graditi takoj, čim preskrbe za to potrebni kredit. O gradnji takega pre-dora med Japonsko in Korejo se je go-vorilo in pisalo že približno pred dvema letoma, kakor se je v Evropi govorilo tudi o predorih, ki naj bi vezali Španijo z Afriko in Francijo z Aglijo. Med tem pa, ko so evropski načrti za podmorske predore zaspali, so Japonci delali dalje in jih bodo morda prvi uresničili.

Po načrtih, ki so bili kakor omenjeno, odobreni, bi se pričel na japonski strani predor na otoku Kiušiu pri kraju Ka-

kitajskemu zidu v Aziji. Trdil je, da so tako ravno stavbo mogla zgraditi samo živa bitja z visoko civilizacijo in teh-niko. Bila pa je tudi to prevara. Kljub vsemu temu pa so nekateri raziskovalci meseca pričeli v najnovejšem času tr-diti, da so na mesecu vendarle neki po-goji za eksistenco živih bitij, ki pa so seveda skrajno primitivna. Potrditve o tem še nimamo in bomo na orali gotovo še dolgo čakati.

ratsu, na Koreji bi se pa končal pri Fu-sanu. Smer predora bi bila torej severo-vzhodna. Bil bi sicer krajši, ako bi ga gradili od Hagua proti zahodu, toda geo-loške formacije so v tej smeri nepovolj-ne. Mimo tega pa govore za tako re-šitev tudi drugi tehnični in pred vsem strateški oziri. Zasnovana predorska proga je dolga približno 155 km. Globina morja je različna, vendar bo treba pre-dor že spočetka kopati tako globoko, da pozneje ne bodo potrebne večje spre-membe nivoja.

S sedanjimi tehničnimi sredstvi in z upoštevanjem vseh težkoč, ki se bodo pri gradnji lahko pojavile, računajo Ja-ponci, da jim bo mogoče dograditi pre-dor v desetih letih. Stroški do podrobo-

sti še niso določeni, ker je to vnaprej tudi nemogoče. Zlasti še, ker se bo kre-dit za gradnjo raztegal na deset let, ven-dar pa se govori, da bodo presegali pol-drugo milijardo jenov, morda pa še več. Kadar bo predor zgrajen, bodo mogli voziti iz Tokia preko Mukdena in Pe-kinga ekspresni vlaki naravnost v Ev-ro-po.

Z graditvijo tega predora bo postal resnica znani Kellermannov roman »Pre-dor«, ki ga imamo tudi v slovenskem prevodu in smo ga videli ponovno tudi že v filmih. Ako se bo gradnja obnesla, moremo pričakovati pozneje še mnogo novih načrtov in zgraditev podmorskih predorov. Na predor, ki naj bi vezal Ameriko z Evropo, kakor ga je opisal Kellermann, pa najbrže nikoli ne bo mo-goče misliti, ker bi bil predrag in zaradi tega neuporaben. Mimo tega pa so za take razdalje še vedno boljše velike ladje, kakor podmorske železnice.

Razne vesti

Iz profesorske in učiteljske službe. V višjo položajno skupino so napredovali: Pavel Žirotnik, profesor na učiteljski v Mariboru; Leon Detela, prof. v Maribo-ru; Boris Sokolov, prof. v Mariboru; Arzen Ravš, prof. na učiteljski v Ma-riboru; Mirko Bitenc, prof. na gimnaziji v Murski Soboti; Josip Žega, prof. na realni gimnaziji v Ptujju ter učitelj(ice): Joško Kramberger v Murski Soboti, Mi-roslav Stubelj v Murski Soboti, Andreja Vitorijeva v Središču, Angela Vomerje-va v Mariboru, Antonija Jevšenakova v Sv. Lovrencu na Pohorju in Celestina Gorupova v Krčevini.

Službeni list banske uprave dravske banovine objavlja v svoji 67. letošnji šte-vilki navodila za izvrševanje zakona o proračunskih dvanajstlinah za mesece avgust, september, oktober, november in december 1935 ter januar, februar in marec 1936 in o naknadnih kreditih k proračunskim dvanajstlinam za mesec april, maj, junij in julij 1935 in k proračunu drž. razhodkov in dohodkov za leto 1934. in 1935.; uredbo o predpisu in vplačilu prispevkov v gasilski sklad, o nadzoru nad vplačilom in o upravljanju gasilskega sklada ter odredbi o posta-vitvi komisarijev za pregled izvoznega sadja.

Vzrok nesreč.

»Zakaj je več avtomobilskih nesreč, kakor železniških?«

»Kaj si že kdaj slišal, da bi kurjač med vožnjo poljubljaj strojevodjo?«

Materam mesta Maribora!

Mati, ki svoje otroke ljubi, ne bo branila možu, da se zavaruje za življenje.

Življenska zavarovanja

sklepata strokovno

Anton Jaré

glavni zastopnik

in

Franjo Kuzmič

uradnik centrale

Zavarovalne zadrage »Croatia«

Maribor, Stalna ulica št. 1/I.

Telefon 23-37. 3627

Vinotoč

Lochert-Bojanc zaprt. 3628

Samo od 5 litrov naprej.

Liter Din 7.—

Sobo odda

ODDAM LEPO MEBLIRANO SOBO

eni osebi, event. vzajem tu-di na stanovanje in zajurek sošolca k sinu gimnazij VII. razreda. Ogled dnevno od 10.—13. in od 16.—18. ure. Ruška cesta 7-I, stopnice des-uo, vrata 7. 3603

Posest

POSESTVO

eno uro iz Maribora, primer-no za uslužbenca, upokojenca ali kogarkoli, zidano poslopje, lep vinograd, sadovnjak, nji-va, takoj na prodaj. Nekaj proti gotovini, ostalo hranil-ne knjižice ali poznejše pla-čilo. Informacije daje Franc Jančič, sodar, Maribor, Pri-staniška ul. 3. 3603

Stanovanje

STANOVANJE

sobo in kuhinjo, oddam s 1. septembrom v najem. Stritar-jeva ul. 29. Vprašati pri liš-niku. 3608

GOSPODA

sprejem na stanovanje in hrano v bližini kolodvora. Lešnik, Aleksandrova c. 64. 3605

Kupujte svoje po-treščine pri naših inserentih!